

veszi számításba a francia kultúra iránt nálunk megnyilatkozó érdeklődést. Úgy hiszem, hogy Franciaországnak minden ideológián túlmenően nem érdeke elidegenítenie magától a népi demokráciákat. Egy nemzetközi modus vivendi esetén Önök könnyen két szék között a földre eshetnek. Kár volna, ha szerte Európában az az érzés kerekedne felül, hogy Önök az Egyesült Államok zsebében vannak.” – („Que vous êtes dans la poche des Américains.”) „Önök (a francia hivatalos politika) folyvást azt vetik szemünk-re, hogy mi magyarok a Szovjet kiszolgálói vagyunk. Nos, ezt én tagadom, de ha már itt tartunk, megmondhatom, hogy nemcsak nálunk Magyarországon, de Európa-szerte folyton nő azoknak a száma, akik azt tartják, hogy Franciaország az Egyesült Államok kiszolgálója.” – A szókimondásra szókimondással feleltem, és ezt Moch keserű mosollyal fogadta, de nem folytatta a vitát.

Ezután a Saint-Louis-i társasvonat-incidentre tereltem a szót. Sérelmünk ismertetése után Moch csak annyit válaszolt, hogy ők úgy védekeznek, ahogy tudnak. („Nous nous defendons comme nous pouvons.”) – Erre kifejtettem, hogy nem magát az ellenőrzést kifogásoljuk, mert ehhez a francia hatóságoknak joguk van, hanem az ellenőrzés brutalitását. Részletesen ismertettem mindazt, amit a külügyminiszterhez intézett jegyzékünkben annak idején megírtam. A belügyminiszter most is kitért a vita elől.

Búcsúzáskor ismételten megígérte, hogy a vízumok ügyét ki fogja vizsgálni, de semmi jóval nem bízott.

Miután a belügyminiszter álláspontja élesen eltért sok más hivatalos francia személy álláspontjától, mindazt, amit mondott, én is, munkatársaim is több hivatalos francia személynek elpanaszoltuk, azt remélve, hogy talán a Külügyminisztérium nyomást fog gyakorolni a belügyminiszterre. Erre az időpontot is alkalmasnak találtam, mert hiszen a francia külpolitika az utóbbi időben némi változáson ment keresztül. A Párizsban tartózkodó Gauquié által adott vacsorán újra összetalálkoztam Joxe-szal. Joxe-nak és Gauquié-nak is előadtam az esetet. Joxe és Gauquié nem titkolták rosszallásukat. Gyomai sajtóattaché ugyanezt tapasztalta több ismert francia újságírónál, Havas Endre követségi titkár pedig Sauvageot professzornál s a francia rádió egyik igazgatójánál. Talán ennek tudható be, hogy nyolc nappal a belügyminiszterrel folytatott beszélgetés után, amikor már végképp feladtuk a reményt a kérdéses vízum ügyében, azt az értesítést kaptuk, hogy a vízumok megadását engedélyezték.

(Mellesleg megjegyzem, hogy ezen a vacsorán Noel volt varsói nagykövet is jelen volt, akinek állítólag, ha De Gaulle hatalomra jut, fontos szerepe lenne. Azt hiszem, ez volt az oka annak, hogy Gauquié velem együtt vacsorára hívta.)

MOL XIX-J-1-j 8. doboz 5/e (eredeti)

¹ Magyar Nők Demokratikus szövetsége.

² L. e kötet 458. sz. levelét.

480. KÁROLYI MIHÁLY RÁKOSI MÁTYÁSHOZ

(Párizs, 1948. május 31.)

Kedves barátom,

Szükségesnek tartom az általános helyzet megítéléséhez, h. megírom neked, h. a hivatalos jelentéseimben mindent nem közölhettem. Vonatkozik ez az európai, illetőleg az amerikai feszültségre. Nehéz, szinte lehetetlen jóslatokba bocsátkozni, annyira ellentmondók a „legjobban informáltak” véleményei. Mégis kötelességem jelenteni, h. igen

komoly baráti körökben is komolyan számítanak 1949-1950 egy USA részéről jövő támadó háborúval.

Ezt úgy képzelem az USA-i háborús párt (római katolikusok) előkészíteni, hogy a különböző országokban polgárháborúkat idéznek elő. Ezekre az eshetőségekre azért hívom fel figyelmedet, mert Heltai, akivel Londonban volt alkalmam beszélni, mondotta, h. a kormány, ha másképp nem, el van szánva, h. a kath. oppozícióját minden eszközzel letöri - még attól sem riad vissza, h. Mindszentyt lecsukassa. Tudod, h. a katolikusok panaszaik sohasem voltak szívügyeim. Teljes mértékben osztom, h. le kell velük számolni. Tovább megyek, egész jövőnk ettől függ. Mégis jelen pillanatban - mely legalább is 1948 végéig fog tartani - nagy óvatosságra kell, h. a kormányt intsem.

Egy ilyen szenzációs lecsukatást épp arra használnának fel, h. a közvéleményt felsekészték a „szent” háborúra. Inkább veszítsünk el ma egy csatát, mint holnap egy háborút. Mielőtt egy végleges leszámolásra határoznátok el magatokat, meg kellene ezt a Kremlinnel beszélni. Ezt egyedül csak Te teheted meg.

Bogomolovnak elmondtam, milyen nagy nehézségeink vannak a kath. clerussal. „Szeretném a kormánynak szuggerálni, h. csukassa le Mindszentyt. Mit gondol nagykövet úr?” Tagadóan rázta fejét, de egy szót se szólt. Legközelebb még egyszer rá fogom terelni a beszélgetést. Hadd gondolja, h. öreg napjaim dacára egy enfant terrible-vel van dolga.

Még meg akarom említeni, h. Gauquié többek előtt úgy beszélt rólad, mint egy Bismarckról. Jól esett, különösen mert éreztem, h. őszinte volt.

Örülök, h. végre Bölöni barátom megkapja a nagyon is kiérdemelt jutalmát, azzal, h. Hágába küldtétek.

A londoni megoldást is szerencsésnek tartom - Bolgárral.

A legnehezebb természetesen Washington.

Mindezeket az ügyeket és aggályokat Havassal át fogjátok beszélni. Ő egy valóban ritka tehetséges és főleg megbízható ember. Egy lelkesebb, becsületesebb, szorgalmasabbat el sem tudok képzelni. Nagyon szeretném, ha érdemei kellőképpen honorálva lennének - amit Heltai kilátásba is helyezett.

Add át kérlek feleségednek üdvözlömetem.

Meleg kézszorítással őszinte barátod

PIL 274. f. 10/10. ó. e. (eredeti)

481. MOLNÁR ERIK TÁVIRATA KÁROLYI MIHÁLYHOZ

(Budapest, 1948. június 1.)

UNESCO kanadai tanácsa egymillió dollárt fordít az európai országok oktatásügyének megsegítésére. Felkérem Követ urat, járjon közbe kanadai nagykövethél, hogy kanadai kormány ajánlja Magyarországot, mint háború sújtotta országot nagyobb összeg juttatására.

KÜM irattára. Párizsi táviratok (eredeti tisztázat)